

Smjernice

o utvrđivanju kriterija za procjenu iznimnih slučajeva kad institucije premašuju ograničenja velike izloženosti iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 te vremena i mjera za ponovno uspostavljanje usklađenosti s člankom 396. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013

1. Obveze usklađenosti i izvješćivanja

Status ovih smjernica

1. Ovaj dokument sadržava smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i financijske institucije dužni su ulagati napore da se usklade s tim smjernicama.
2. U smjernicama se iznosi stajalište Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela određena člankom 4. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koja se smjernice primjenjuju trebala bi se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući u slučajevima kad su smjernice ponajprije upućene institucijama.

Izvještajni zahtjevi

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela dužna su obavijestiti EBA-u o tome jesu li se uskladila ili se namjeravaju uskladiti s ovim smjernicama ili, u suprotnom navesti razloge za neusklađenost do (03.01.2022). U slučaju izostanka obavijesti unutar tog roka, EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti bi se trebale dostaviti slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na službenim stranicama EBA-e na adresu compliance@eba.europa.eu s naznakom „EBA/GL/2021/09”. Obavijesti bi trebale slati osobe s odgovarajućim ovlastima za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. Bilo koja promjena statusa usklađenosti također se mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će se objaviti na službenim stranicama EBA-e u skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Predmet, područje primjene i definicije

Predmet

5. Ovim se smjernicama, u skladu s obvezom utvrđenom u članku 396. stavku 3. Uredbe (EU) br. 575/2013, utvrđuju kriteriji koje bi nadležna tijela trebala koristiti pri procjeni iznimnih slučajeva iz članka 396. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 te kad nadležno tijelo dopušta instituciji prekoračenje ograničenja utvrđenih u članku 395. stavku 1. Uredbe (EU) br. 575/2013. Ovim se smjernicama također utvrđuju kriteriji koje bi nadležna tijela trebala koristiti za utvrđivanje vremena koje se za instituciju smatra primjerenim za ponovno uspostavljanje usklađenosti s ograničenjima velike izloženosti iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, kao i mjere koje treba poduzeti kako bi se osiguralo pravodobno ponovno uspostavljanje usklađenosti s tim ograničenjima.
6. Osim toga, ovim su smjernicama utvrđene dodatne informacije koje bi trebalo dostaviti nadležnom tijelu prilikom izvješćivanja o prekoračenju ograničenja velike izloženosti u skladu s člankom 396. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Područje primjene

7. Ove se smjernice primjenjuju u vezi s procjenom iznimnih slučajeva iz članka 396. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 koju provode nadležna tijela. Također se primjenjuju na način na koji nadležna tijela mogu utvrditi vrijeme koji se smatra primjerenim za ponovno uspostavljanje usklađenosti te mjere koje treba poduzeti kako bi se osiguralo pravodobno ponovno uspostavljanje usklađenosti institucije, uključujući podnošenje plana usklađenosti.
8. Ove se smjernice ne primjenjuju na slučajeve utvrđene u članku 395. stavku 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 ako institucija ispunjava uvjete koji su u njemu utvrđeni.

Adresati

9. Ove su smjernice upućene nadležnim tijelima kako je definirano u članku 4. stavku 2. točki i. Uredbe (EU) br. 1093/2010 i financijskim institucijama kako je definirano u članku 4. stavku 1. Uredbe br. 1093/2010.

Definicije

10. Osim ako je drukčije naznačeno, pojmovi upotrijebljeni i definirani u Uredbi (EU) br. 575/2013 i Direktivi 2013/36/EU imaju isto značenje u ovim smjernicama.

3. Provedba

Datum početka primjene

11. Ove se smjernice primjenjuju od 1. siječnja 2022.

4. Iznimni slučajevi prekoračenja ograničenjâ velike izloženosti, vrijeme i mjere za ponovnu uspostavu usklađenosti

12. Na temelju informacija dostavljenih prilikom dostavljanja obavijesti o prekoračenju ograničenjâ velike izloženosti iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, informacija iz odjeljka 4.2. i ostalih informacija dostupnih nadležnom tijelu, nadležno tijelo bi trebalo provesti procjenu na temelju kriterija utvrđenih u odjeljku 4.1. ovih smjernica.
13. Nakon što procijeni odgovarajuće vremensko razdoblje u skladu s odjeljkom 4.3. ovih smjernica, nadležno tijelo bi trebalo obavijestiti instituciju o vremenu odobrenom za rješavanje prekoračenja ograničenjâ iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013.

4.1 Kriteriji za utvrđivanje iznimnih slučajeva iz članka 396. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013

14. Prekoračenje ograničenja utvrđenih u članku 395. stavku 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 uvijek bi se trebalo smatrati iznimnim slučajem.
15. Kako bi procijenilo situaciju u kojoj je institucija prekoračila ograničenja iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, nadležno tijelo bi trebalo ocijeniti barem sljedeće:
 - a. učestalost i broj prekoračenja;
 - b. predvidljivost prekoračenja;
 - c. razloge izvan kontrole institucije koji su doveli do nemogućnosti sprječavanja prekoračenja.

Učestalost i broj prekoračenja

16. Nadležno tijelo bi trebalo procijeniti predstavlja li prekoračenje ograničenjâ iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 koje je počinila institucija rijedak događaj. Ako postoje, pri procjeni bi trebalo uzeti u obzir prethodna prekoračenja institucije do kojih je došlo zbog istog razloga, koja su potaknuta istim događajem ili koja se odnose na istog klijenta ili grupu povezanih osoba.
17. Ako institucija izvjesti o drugom prekoračenju tijekom posljednjih 12 mjeseci koje se odnosi na istog klijenta ili grupu povezanih osoba kao i prvo prekoračenje, nadležno tijelo može zaključiti da se događaj ne može smatrati rijetkim. Isto tako, ako institucija izvjesti o drugom prekoračenju tijekom posljednjih 12 mjeseci koje potječe iz istog izvora kao i prvo prekoračenje, nadležno tijelo može odlučiti da se događaj ne može smatrati rijetkim.

18. Ako je institucija tijekom posljednjih 12 mjeseci već izvijestila o dvama prekoračenjima ograničenâ velike izloženosti koja se odnose na druge osobe ili grupe povezanih osoba i koja su nastala zbog drugih razloga ili su potaknuta drugim događajem, nadležno tijelo može odlučiti da se svako daljnje prekoračenje (ili više njih), iako nepovezano, ne može smatrati rijetkim.

Predvidljivost prekoračenja

19. Nadležno tijelo bi trebalo procijeniti bi li prekoračenje predstavljalo predvidljivi događaj da je institucija primijenila prikladne i učinkovite mjere upravljanja rizikom u skladu sa svojim obvezama na temelju članka 393. Uredbe (EU) br. 575/2013 i Smjernicama EBA-e o internom upravljanju.²

20. Nadležno tijelo također bi trebalo razmotriti je li institucija mogla biti u situaciji da predvidi prekoračenje primjenom dostupnih informacija.

21. U slučajevima kad nastanu istovjetna ili slična prekoračenja koja su počinile druge institucije, a koja bi se mogla pripisati istom razlogu, nadležno tijelo može zaključiti da je prekoračenje prouzročeno nepredvidljivim događajem.

Razlozi izvan kontrole institucije koji su doveli do nemogućnosti sprječavanja prekoračenja

22. Nadležno tijelo bi trebalo procijeniti je li prekoračenje uzrokovano razlozima koji su izvan kontrole institucije. To bi se moglo pretpostaviti barem u sljedećim slučajevima:

- a. neočekivanog i značajnog smanjenja regulatornog kapitala institucije, uključujući slučajeve uzrokovane događajima koji predstavljaju značajan operativan rizik, kao što su vanjska prijevarama, prirodna katastrofa ili pandemija, koji nisu povezani s neučinkovitošću mehanizama unutarnje kontrole institucije;
- b. kada (potpuno ili djelomično) izuzeta izloženost više ne ispunjava uvjete za primjenu takvog izuzeća zbog odluke treće strane koju institucija nije mogla predvidjeti ili spriječiti;
- c. donošenja sudske presude ili upravne odluke koja dovodi do različitog tumačenja primjenjivog regulatornog okvira za velike izloženosti ako institucija nije imala dovoljno vremena za njezinu provedbu kako bi spriječila prekoračenje ograničenâ iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013;
- d. spajanja drugih ugovornih strana/klijenata ili stjecanja između drugih ugovornih strana/klijenata, ali samo u slučajevima kad institucija nije znala ili nije mogla predvidjeti to spajanje ili stjecanje kako bi spriječila prekoračenje.

23. Prekoračenje prouzročeno neodgovarajućom primjenom ili netočnim tumačenjem okvira za velike izloženosti općenito se ne bi trebalo smatrati razlogom izvan kontrole institucije.

24. Općenito, ako nadležno tijelo zaključi da prekoračenje ne ispunjava kriterije utvrđene u ovom odjeljku, nadležno tijelo ne bi trebalo dodijeliti rok dulji od tri mjeseca za ponovno usklađivanje s ograničenjima velike izloženosti.

² Smjernice EBA-e o internom upravljanju EBA/GL/2021/05.

4.2 Informacije koje treba dostaviti nadležnom tijelu u slučaju prekoračenja ograničenjâ velike izloženosti

25. Prilikom dostavljanja obavijesti o vrijednosti izloženosti koja premašuju ograničenja velike izloženosti iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, u skladu s člankom 396. stavkom 1. te Uredbe te radi olakšavanja procjene koju provodi nadležno tijelo, institucija bi trebala bez odgađanja dostaviti barem sljedeće informacije:
- a. iznos i veličinu prekoračenja u odnosu na osnovni kapital;
 - b. naziv predmetnog klijenta te, gdje je to primjenjivo, naziv grupe povezanih osoba;
 - c. datum nastanka prekoračenja;
 - d. opis dostupnog kolateralâ (čak i ako nije prihvatljiv za smanjenje kreditnog rizika), ako postoji;
 - e. detaljno objašnjenje razloga prekoračenja;
 - f. korektivne mjere koje su već poduzete ili koje se planiraju; i
 - g. očekivano vrijeme potrebno za ponovno uspostavljanje usklađenosti s ograničenjima velike izloženosti.
26. Ako nadležno tijelo nije zadovoljno razinom detaljnosti dostavljenih informacija za provedbu sveobuhvatne procjene konkretnih okolnosti prekoračenja, trebalo bi zatražiti dodatne informacije i objašnjenja.

4.3 Kriteriji za utvrđivanje odgovarajućeg vremena koje se smatra primjerenim za ponovnu uspostavu usklađenosti s ograničenjima iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013

27. Nakon procjene prekoračenja o kojem je izvijestila institucija u skladu s odjeljkom 4.2. ovih smjernica, nadležno tijelo bi trebalo donijeti odluku o vremenu koje se smatra primjerenim za ponovnu uspostavu usklađenosti s ograničenjima iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013.
28. Nadležno tijelo instituciji ne bi trebalo odobriti razdoblje dulje od tri mjeseca za rješavanje prekoračenja ako zaključi da se radi o opetovanom prekoračenju ili kad je veličina prekoračenja takva da može imati značajan učinak na financijsko stanje institucije.
29. Ako nadležno tijelo odluči da će instituciji dopustiti razdoblje dulje od tri mjeseca za rješavanje prekoračenja i ponovnu uspostavu usklađenosti s ograničenjima utvrđenima u članku 395. stavku 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, vrijeme koje nadležno tijelo ocijeni primjerenim trebalo bi biti razmjerno brzom ponovnoj uspostavi usklađenosti s ograničenjima.
30. Razdoblje za ponovnu uspostavu usklađenosti ni u kojem slučaju ne bi trebalo biti dulje od jedne godine. U iznimnim slučajevima, kad je to opravdano konkretnim okolnostima prekoračenja i mjerama plana usklađenosti iz odjeljka 4.4., nadležno tijelo može odobriti

razdoblje za rješavanje prekoračenja dulje od jedne godine. Međutim, takvi slučajevi ne bi trebali biti pravilo.

31. Kako bi donijelo odluku o vremenu koje se smatra primjerenim za ponovnu uspostavu usklađenosti, nadležno bi tijelo u svojoj procjeni trebalo razmotriti barem sljedeće elemente:
- a. povijest prekoračenjâ institucije;
 - b. promptnost obavještanja o prekoračenju;
 - c. razlog(e) za prekoračenje;
 - d. prirodu, složenost i veličinu prekoračenja;
 - e. mogući učinak na ukupno financijsko stanje institucije;
 - f. ukupnu koncentraciju rizika pozicija u knjizi banke institucije prema različitim drugim ugovornim stranama;
 - g. vrstu klijenta ili grupe povezanih osoba i njihovu kreditnu sposobnost;
 - h. mjere koje su već provedene u svrhu rješavanja prekoračenja.

Povijest prekoračenjâ institucije

32. Nadležno tijelo bi trebalo uzeti u obzir prethodna prekoračenja institucije, ako postoje, i opseg mjera donesenih u svrhu ponovne uspostave usklađenosti u tim slučajevima. U slučajevima opetovanih prekoračenja nadležno tijelo osobito bi trebalo procijeniti je li do novog prekoračenja došlo zbog istih razloga kao i u prekoračenjima utvrđenima u prijašnjim slučajevima.

Promptnost obavještanja prekoračenja ili korektivne mjere za ponovnu uspostavu usklađenosti

33. Ako institucija neopravdano odgađa obavještanje o prekoračenju, nadležno tijelo može razmotriti odobravanje kraćeg vremenskog razdoblja instituciji za ponovnu uspostavu usklađenosti.

Razlog/razlozi ili priroda, složenost i veličina prekoračenja

34. Nadležno tijelo trebalo bi procijeniti razloge za prekoračenje kao i konkretnu poziciju u vremenu te prognozu materijalnosti potencijalnog učinka prekoračenja na instituciju.
35. U slučajevima kad su uzroci prekoračenja složeni, nadležnom tijelu možda će biti potrebne dodatne informacije koje može zatražiti.

Ukupno financijsko stanje institucije

36. Nadležno tijelo bi trebalo razmotriti je li usklađenost institucije s regulatornim kapitalnim zahtjevima (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala, stopa ukupnog kapitala) značajno iznad minimalne razine.

Ukupna koncentracija rizika pozicija u knjizi banke institucije prema različitim drugim ugovornim stranama

37. Nadležno tijelo bi trebalo razmotriti primjerenost praksi upravljanja rizikom institucije i njezin pristup diversifikaciji.

Vrsta klijenta i njegova kreditna sposobnost

38. Nadležno tijelo bi trebalo uzeti u obzir vrstu druge ugovorne strane i njezinu kreditnu sposobnost. Također bi trebalo procijeniti da li potencijalno neispunjavanje obveza predmetnog klijenta ili grupe povezanih osoba, ako je to dostupno, i posljedični gubitak mogu sniziti stope regulatornog kapitala na razine ispod minimalnih zahtjeva.

Mjere koje su već provedene u svrhu rješavanja prekoračenja

39. Nadležno tijelo bi trebalo razmotriti mjere koje je institucija već provela, osobito s obzirom na činjenicu da neke od tih mjera u konačnici mogu olakšati brzu ponovnu uspostavu usklađenosti.

4.4 Mjere koje treba poduzeti kako bi se osigurala pravodobna ponovna uspostava usklađenosti institucije s ograničenjima iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013

40. Kada je nadležno tijelo instituciji odobrilo vremensko razdoblje dulje od tri mjeseca za ponovnu uspostavu usklađenosti s ograničenjima iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, institucija će iznijeti plan usklađenosti za pravodobno ponovnu uspostavu usklađenosti.

41. Plan usklađenostia bi trebao obuhvaćati najmanje sljedeće:

- a. aranžmane za smanjivanje predmetne(ih) izloženosti;
- b. mjere za povećanje regulatornog kapitala institucije, gdje je to potrebno;
- c. aranžmane za pojačavanje internih procesa upravljanja rizicima i kontrole;
- d. sve potrebne izmjene politike usklađenosti institucije;
- e. odgovarajuće postupke za osiguranje pravodobne provedbe mjera; i
- f. detaljni raspored provedbe mjera, uključujući očekivani datum ponovne uspostave usklađenosti.

42. Mjere koje predlaže institucija trebale bi obuhvaćati opis predvidljivih rizika ili prepreka učinkovitoj i pravodobnoj provedbi plana usklađenosti.

43. Nadležno tijelo trebalo bi procijeniti prikladnost, dostatnost i izvedivost mjera za osiguranje pravodobne ponovne uspostave usklađenosti na stabilnoj i kontinuiranoj osnovi i je li detaljni raspored prikladan i izvediv.

44. Ako nadležno tijelo ima bilo kakvu značajnu zabrinutost u pogledu mjera, o tome bi trebalo bez odlaganja obavijestiti instituciju.

45. Ako se neke od predviđenih mjera ne mogu ostvariti kako je to planirano, institucija bi o tome odmah trebala obavijestiti nadležno tijelo. Nadležno tijelo bi trebalo pomno pratiti provedbu mjera kako bi se uvjerilo u učinkovitu i pravodobnu ponovnu uspostavu usklađenosti. Osobito bi trebalo pratiti jesu li različiti ključni ciljevi u potpunosti ostvareni. Ako institucija ne ostvari bilo koji od ključnih ciljeva, nadležno tijelo bi od institucije trebalo zatražiti da na primjeren način otkloni takve nedostatke.

46. Učestalost i intenzitet nadzora kojeg provodi nadležno tijelo trebali bi biti prikladni i razmjerni razlogu i veličini prekoračenja, njegovu mogućem učinku na instituciju te pojedinostima plana usklađenosti i mjera poduzetih tijekom razdoblja kraćih od tri mjeseca. Također bi trebalo procijeniti način na koji se predmetna(e) izloženost(i) mijenja(ju), na temelju redovnih informacija koje dostavlja institucija. Kad god je to potrebno, nadležno tijelo bi trebalo zatražiti dodatne informacije.
47. Nadležno tijelo bi trebalo donijeti odluku i dostaviti obavijest o tome da li bi institucija trebala provesti unutarnju ili vanjsku reviziju svojih internih procesa kontrole i upravljanja rizicima, čiji bi se rezultati trebali dostaviti upravljačkom tijelu institucije i nadležnom tijelu.
48. Nadležno tijelo bi trebalo uspostaviti standardni i dokumentirani postupak s jasnim uputama u kojima su opisani potrebni koraci za praćenje toga jesu li institucije koje su dostavile obavijest o prekoračenju pravodobno ponovno uspostavile usklađenost.
49. U skladu sa Smjernicama EBA-e o internom upravljanju, institucije bi trebale zajamčiti da njihovo upravljačko tijelo nadzire i prati provedbu poduzetih mjera kojima se osigurava uredna i pravodobna ponovna uspostava usklađenosti s ograničenjima iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013.